

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD
Faculty of Social Sciences, Charles University
Smetanovo náměstí, 6, 110 01 Praha 1
Česká republika

Posudek vedoucího na bakalářskou práci:

Kunstýř, Jan. *Koncept aliance – americko-japonské bezpečnostní spojení. UK FSV IMS, Praha, ZS 2012/2013, 49 s.*

Kolega Kunstýř se ve své bakalářské práci věnuje tématu, které je důležité z hlediska mezinárodněpolitické i bezpečnostní situace v severovýchodní a východní Asii a politiky Spojených států amerických v tomto regionu. Zaměřuje se totiž na otázku americko-japonského spojení, konkrétně na jeho bezpečnostní aspekty, a analyzuje, do jaké míry toto spojení naplňuje znaky „aliance“.

Autor svou práci logicky začíná tím, že si volí relevantní definici pojmu „aliance“, přičemž využívá konceptu, který nabízí rakouský teoretik Stefan Bergsmann (s. 19–21). Jeho definici „aliance“ pak podrobně rozebírá a vysvětluje. Tento teoretický úvod je nezbytný, jelikož právě na jeho základě je možno následně provést i analýzu samotného americko-japonského spojeneckého svazku. Dá se tedy říci, že tento svazek zde slouží jako „case-study“ pro praktickou aplikaci teoretického konceptu „aliance“. Bergsmannův koncept je dle mého názoru zvolen pro tuto situaci vhodně, zejména proto, že vnímá „alianci“ jako primárně vojenský (bezpečnostní) svazek, jehož ostatní aspekty (např. hospodářský) jsou *de facto* odvozeny od primárního účelu svazku. S tímto teoretickým pojetím „aliance“ jakožto mezinárodněpolitického mechanismu se v zásadě ztotožňuji. Na druhou stranu je třeba mít na paměti, jak připouští i autor, že existují další, často velmi divergentní pojetí „aliance“ a že Bergsmannův přístup je pouze jedním z celé řady pokusů „alianci“ definovat a posoudit její relevanci z hlediska mezinárodních vztahů (s. 19).

V druhé části práce pak autor na základě již stanovených teoretických premis analyzuje americko-japonské spojení a posuzuje, zda naplňuje znaky „aliance“. Zodpovězení této otázky, kterou si autor položil již v úvodu práce, je zásadní jak pro pochopení dynamiky bezpečnostně-politických vztahů mezi oběma zeměmi, tak pro posouzení toho, jaký potenciál má za daných okolností toto spojení do budoucna. V době, kdy se pozornost Spojených států amerických opět obrací zpět do regionu východní a jihovýchodní Asie (tzv. „Asian pivot“ či „return to Asia“ Obamovy administrativy), je pro Washington (a nejen pro něj) pochopitelně důležité vědět, co může od svých spojenců v oblasti očekávat a jakou roli mohou sehrávat v nově utvářeném bezpečnostním rámci.

Autor dochází k závěru, že americko-japonské spojení je v zásadě „asymetrickou aliancí“ a ve většině případů (7 z 8) nenaplňuje znaky „aliance“ definované v první části práce (s. 40). Je tomu tak především proto, že tyto podmínky nejsou naplňovány ze strany Japonska, které by mohlo být, do jisté míry právem, označeno za jakéhosi „černého pasažéra“. Je však vždy třeba si uvědomovat, jak je zmíněno i v posuzované práci, že na straně Tokia existují objektivní překážky, které mu zabraňují hrát roli plnohodnotného spojence USA (článek 9 japonské ústavy, negativní obraz Japonska u řady dalších asijských zemí). Je rovněž pravdou, s ohledem na historický kontext vzniku tohoto spojení, že pro Spojené státy nebylo původně cílem získat v Japonsku partnera v oblasti vojenské, ale především zajistit vnitropolitickou stabilizaci a konsolidaci země po druhé světové válce a zabránit jejímu příklonu ke komunistickému bloku. Vojenské záruky ze strany USA (tj. v podstatě záruky jednostranné) pak sloužily jako prostředek k dosažení tohoto cíle (zajištění obrany japonského

území umožnilo japonské vládě soustředit se na obnovu hospodářství), který byl jejich pomocí úspěšně splněn. Tuto „zátěž“ si americko-japonské spojení s sebou nese dodnes.

Práce má logickou strukturu, jasně definovanou výzkumnou otázku, dobře zpracované teoreticko-metodologické uchopení tématu. Autor vychází z poměrně širokého fondu zdrojů, zejména článků v odborných časopisech. Poznámkový aparát je zpracován konsistentně, až na několik opravdových drobností mu nelze nic vytknout. Jinak práce obsahuje i všechny další vyžadované přílohy a po všech stránkách splňuje formální požadavky, které jsou na ni kladeny.

Komisi doporučuji práci k obhajobě s hodnocením **v ý b o r n ě**. Pokud by se naskytla v budoucnu možnost, bylo by z mého pohledu užitečné práci jako celek (pochopitelně po nezbytných úpravách) publikovat.

V Praze dne 15. 1. 2013

PhDr. Jan Bečka, Ph.D.
UK FSV IMS KAS